

Справа «Сільва Рока проти Португалії» (Silva Rocha v. Portugal)

У рішенні, ухваленому 15 листопада 1996 р. у справі «Сільва Рока проти Португалії», Суд постановив, що:

- не було порушення ч. 4 ст. 5 Конвенції.

Обставини справи

21 липня 1989 року після суперечки з сусідом, внаслідок якої останній помер, заявник – Серафим да Сільва Рока був поміщений у в'язницю до початку судового розгляду справи.

9 березня 1990 року судова адміністрація вимагала його притягнення до суду за звинуваченням у вбивстві та незаконному володінні зброєю.

13 липня 1990 року суд з кримінальних справ м. Оporto визнав, що заявник дійсно скоїв ці правопорушення, однак, беручи до уваги його психічний розлад, його було визнано неосудним.

З цієї причини суд засудив його до мінімального строку ув'язнення – 3 роки позбавлення волі.

29 жовтня 1990 року суд м. Коїмбри, який слідкує за виконанням вироків, вирішив, що добою закінчення утримання під вартою повинно вважатися 21 червня 1992 року. 29 червня 1992 року період утримання був продовжений на 9 місяців, оскільки заявник ще становив загрозу для суспільства.

11 лютого 1993 року Сільва Рока подав заяву на умовне звільнення, в якому йому було відмовлено. Від травня 1993 року суд вирішив продовжити строк ув'язнення на 2 місяці для того, щоб з'ясувати стан здоров'я заявника. Після того, як було відмічено поліпшення, 9 лютого 1994 року суд постановив, що заявник повинен бути звільнений на підставі рішення суду з обов'язком повідомляти про своє місцезнаходження та з обов'язковим медичним лікуванням і заборорою вживати алкоголь. Заявника було звільнено 8 березня 1994 року.

Зміст рішення Суду

Сільва Рока скаржився на те, що продовження строку його ув'язнення було незаконним. Суд відзначив, що суд з кримінальних справ м. Оporto визнавав, що встановлені факти містили правопорушення, в яких, власне, звинувачувався заявник, а саме: скоєння вбивства та незаконне володіння зброєю. Суд також стверджував, що, беручи до уваги психічний розлад заявника, він не був осудним, але в той же час був небезпечним. З цих причин суд у кримінальних справах призначив примусове лікування в психіатричному закладі на мінімальний строк – 3 роки. Заявник із цієї причини був ув'язнений законно відповідно до рішення суду, яке, враховуючи обставини справи, було як покаранням, накладеним компетентним судом у сенсі ч. 1 ст. 5 Конвенції, так і запобіжним заходом, застосованим щодо особи «в стані психічного розладу» у сенсі ч. 1 (е) ст. 5. У даній справі співіснують дві ситуації, які не обов'язково були взаємовиключними, несумісними.

Оскільки предметом справи є вбивство, скоєне особою, яка не відповідала за свої вчинки і в той же час була небезпечною, та зважаючи на серйозність вчинених правопорушень, які супроводжуються ризиком, що особа може завдати шкоду собі та іншим, суд постановив ізолювати цю особу від суспільства терміном на 3 роки. Період, перегляду якого вимагає ч. 4 ст. 5 Конвенції, був включений у рішення про строк ув'язнення, яке виніс суд з кримінальних справ м. Оporto.

У цій інстанції інтервали між різними рішеннями, прийнятими після переглядів справи на предмет законності продовження строку ув'язнення, не були зайвими. Суд зазначив, що Сільва Рока був звільнений з-під варті тоді, коли його було визнано особою, яка не становить суспільної небезпеки.

У висновку Суд вказав, що заявника було ув'язнено законно, а порушення ч. 4 ст. 5 Конвенції допущено не було.

Реферативний переклад з англійської мови та опрацювання рішення здійснено у Львівській лабораторії прав людини і громадянина НДІ державного будівництва та

місцевого самоврядування АПрН України О. О. Бекетовим, Р. М. Москалем, Н. П. Ничай, М. Ю. Пришляк, Т. І. Пашуком, М. Б. Рісним, А.-М. Я. Хом'як.